

Saksfremlegg

Utv.saksnr.	Utvalg	Møtedato
57/14	Bindal kommunestyre	19.06.2014

Søknad til KMD og fylkesmannen om midler til utredning av økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturmodeller i regionen

Rådmannens innstilling

1. Bindal kommune ønsker å få utredet økonomiske og tjenestemessige konsekvenser av alternative kommunestrukturløsninger i regionen i samarbeid med de øvrige Sør-Helgelandkommunene. I dette ligger også en evaluering av dagens samarbeid.
2. Utredningen skal også omfatte tilstøtende kommuner på Helgeland og i Nord-Trøndelag.
3. Det oppnevnes en styringsgruppe for prosjektet som består av ordførerne i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
4. Det opprettes en arbeidsgruppe som skal lede arbeidet med utredningen. Arbeidsgruppen består av rådmennene i de deltakende kommunene på Sør-Helgeland.
5. Kommunal egenandel i prosjektet utgjøres hovedsakelig av arbeidsinnsats/timeverk, bl.a. deltakelse i styringsgruppe og arbeidsgruppe, fremskaffing av nødvendige data til utredningen, informasjon til, og høring av, innbyggerne i kommunene mv.
6. Utredningsarbeidet gjøres av ekstern utreder. Prosjektet søker fullfinansiering av utredningsarbeidet gjennom støtten fra KMD/fylkesmann.
7. Innbyggerne informeres gjennom kommunale informasjonsaviser, hjemmesidene og prosjektrapport. Høring gjennomføres ved spørreundersøkelse blant innbyggerne i Sør-Helgelandkommunene.
8. Sør-Helgeland Regionråd utformer og fremmer felles søknad til Fylkesmann og KRD om støtte på bakgrunn av vedtak i de fem Sør-Helgelandkommunene.
9. Utredning og prosjektet må være ferdig til sommeren 2015.

Saksopplysninger

Kommunene Bindal, Sømna, Brønnøy, Vega og Vevelstad deltar sammen i Sør-Helgeland regionråd. Disse kommunene har lenge samarbeidet tett, og har de siste år også økt samarbeidet seg imellom. Spørsmål om samarbeidsform har jevnlig vært til diskusjon, og er i dag basert på ulike modeller, både etter vertskapsmodellen (Kommunelovens § 28), som interkommunalt samarbeid (K.lovens § 27), og som kjøp og salg av tjenester. Også selskapsmodeller som IKS o.l. har vært diskutert. Spørsmålet om framtidig kommunestruktur var oppe til diskusjon i siste møte i regionrådet. Konklusjonen var at det er behov for å få disse spørsmålene og konsekvensene av en kommunesammenslåing utredet.

KMD (Kommunal og moderniseringsdepartementet) stiller følgende betingelser for å få økonomisk støtte til utredning:

- Kommunestyrevedtak i alle kommunene om deltakelse i utredningen
- Kommunene må bidra med egne midler til arbeidet
- Plan for hvordan innbyggerne skal høres etter at utredningen er ferdig

Alle søknader sendes via fylkesmannen, som også kan bidra med finansiering.

Kommuneproposisjon ble lagt frem 15.05.2014 med bl.a. følgende innhold:

Organisering og støtte til de regionale prosessene:

- De regionale prosessene starter høsten 2014 og avsluttes ved utgangen av 2016.
- Fylkesmannen vil få ansvar for å igangsette de regionale prosessene. Departementet vil gi økonomisk støtte til en prosessveileder i det enkelte fylkesmannsembete fra høsten 2014.
- Departementet ønsker at de regionale prosessene gjennomføres i et samarbeid mellom fylkesmannen og KS (Kommunesektorens organisasjon) regionalt.
- KS kan få midler til sitt arbeid med kommunereformen. Disse midlene kan brukes til å styrke KS, slik at de kan arbeide aktivt med de lokale/regionale prosessene.
- Departementet vil utarbeide standardiserte faktaoppsett om sammenslåing. Disse vil ta utgangspunkt i kriteriene som er utarbeidet av ekspertutvalget og annen, relevant tilgjengelig informasjon. Dette skal være et alternativ til større utredninger i kommunene. Faktaoppsettet vil kunne suppleres ut fra lokale og regionale behov og utfordringer. Det vil også være et viktig verktøy for de regionale prosessveilederne.
- Departementet vil utarbeide et opplegg for spørreundersøkelser som kommunene vil få tilbud om å bruke i høringen av innbyggerne, som et alternativ til folkeavstemninger. Departementet vil dekke inntil 100 000 kroner til hver kommune til informasjon og høring av innbyggerne. Kommunene velger selv om de vil bruke spørreundersøkelsene eller ha folkeavstemninger, eller gjøre begge deler. Det er viktig at innbyggerne blir hørt.

- Departementet vil dekke nødvendige engangskostnader ved sammenslåingen etter en standardisert modell. Støtten til dekning av engangskostnadene differensieres etter antall kommuner og antall innbyggere i sammenslåingen. Minimum 20 mill kroner. Maks 65 mill. kroner. Se oversikt side 52 og 53 i kommuneproposisjonen.
- Kommuner som slår seg sammen vil kunne få reformstøtte for å lette overgangen til en ny kommune. Reformstøtten går til alle sammenslåtte kommuner som etter sammenslåingen har mer enn 10 000 innbyggere, med et minstebeløp på 5 millioner kroner per sammenslåing. Støtten er differensiert etter innbyggertall i den nye kommunen. Maksimalt beløp er 30 millioner kroner for de mest folkerike sammenslåingene.
- Dagens ordning med inndelingstilskuddet videreføres. Med dagens inndelingstilskudd får den nye sammenslåtte kommunen beholde tilskudd som om den fortsatt var to (eller flere) kommuner i 15 år etter sammenslåingen, før inndelingstilskuddet trappes ned over 5 år. Dette er en gunstig og langsiktig ordning for kommunene, som får god tid på seg til å tilpasse seg nye rammebetingelser.
- De regionale prosessene ledet av fylkesmennene starter høsten 2014 og avsluttes ved utgangen av 2016.
- Regjeringen tar sikte på å legge fram en melding til Stortinget våren 2015 med forslag til nye oppgaver til robuste kommuner. Her vil det også være eksempler på hvordan den statlige styringen av større og mer robuste kommuner kan reduseres.

Departementet legger opp til to ulike løp i reformperioden:

Kommuner som vedtar sammenslåing senest høsten 2015: Kongelig resolusjon. Kongen i statsråd har myndighet til å vedta sammenslåinger der kommunene er enige. For kommuner som gjør kommunestyrevedtak i løpet av høsten 2015, vil departementet legge til rette for at sammenslåing skal kunne vedtas på nasjonalt nivå i løpet av våren 2016. Disse sammenslåingene vil kunne tre i kraft fra 1. januar 2018.

Proposisjon om en helhetlig kommunestruktur til Stortinget våren 2017. I reformen legges det opp til at kommunene fatter vedtak innen sommeren 2016. Regjeringen planlegger å fremme en samlet proposisjon til Stortinget om ny kommunestruktur våren 2017. Kommunale vedtak som fattes høsten 2015, men som ikke følges opp av kongelig resolusjon våren 2016, vil også bli inkludert i proposisjonen. I utarbeidelsen av beslutningsgrunnlag for Stortinget vil det bli lagt til grunn at enkeltkommuner ikke skal kunne stanse endringer som er ønsket og hensiktsmessige ut fra regionale og nasjonale hensyn. I proposisjonen vil det dermed kunne foreslås sammenslåinger av kommuner som avviker fra de lokale vedtakene.

Departementet legger til grunn at sammenslåingene som et utgangspunkt vil iverksettes senest fra 1. januar 2020.

Øvrige tiltak:

Lånegodkjenning: Departementer sender et lovforslag på høring om at kommunenes låneopptak og langsiktige leieavtaler må godkjennes av fylkesmannen for å være gyldige.

Godkjenningsordningen er ment å forebygge konflikter som kan oppstå mellom potensielle sammenslåingskandidater, og å hindre rent strategiske tilpasninger eller disposisjoner i forkant av kommunereformen.

Hjemmel om pålagt interkommunalt samarbeid: Departementet vil utrede en generell hjemmel i kommuneloven som gir anledning til å pålegge interkommunalt samarbeid for å få større fagmiljø i de tilfeller kommunene på grunn av avstander ikke ønsker å slå seg sammen. En slik generell hjemmel kan erstatte hjemlene i særlovene (finnes i dag blant annet i plan- og bygningsloven, helse- og omsorgstjenesteloven, folkehelseloven, kommuneloven og brann- og eksplosjonsvernloven).

Avvikling av samkommunen: Regjeringen tar sikte på å avvikle den muligheten for interkommunalt samarbeid som ligger i samkommunen. Dersom kommunene har behov for et så omfattende samarbeid, bør de slå seg sammen.

Vurdering

I møte i Bindal kommunestyre 24.04.14, sak 39/14, ble det fattet følgende vedtak:

1. Bindal kommune bruker ikke mer ressurser på utredning om fylkestilhørighet nå. Saken avsluttes.
2. Ordføreren fremmer forslag til Sør-Helgeland regionråd om prosjekt for mulig fremtidig kommunestrukturer.
 - Følgende strukturer utredes:
 - Fortsette som egen kommune
 - "Sør-Helgeland kommune"
 - "Ytre Namdal kommune"
 - "Namdal kommune"

Spørsmålet om framtidig kommunestruktur var oppe til diskusjon i siste møte i regionrådet. Konklusjonen var at det er behov for å få disse spørsmålene, og konsekvensene av en kommunesammenslåing utredet.

Det er administrativt i regionen arbeidet fram et felles saksframlegg for de 5 kommunene.

RÅDMANNEN I BINDAL KOMMUNE, Terråk 04.06.14

Knut Toresen
rådmann